

MDT en gemeenten zetten de jongeren in de lokale samenleving centraal

MDT helpt gemeenten bij haar maatschappelijke opgaven voor jongeren door bestaande beleidsinstrumenten te versterken en domeinoverstijgend werken te faciliteren.

Wat is MDT?

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) biedt jongeren tussen de 14 en 27 jaar een kans om gedurende een aantal weken tot maanden hun talenten te ontdekken, iets te doen voor de samenleving en anderen te ontmoeten over de muren van etniciteit en sociale klasse. Bijvoorbeeld door het organiseren van sportactiviteiten, door taalles te geven aan nieuwkomers, of door aan de slag te gaan bij een bedrijf of zorginstelling.

MDT is gebaseerd op de visie dat een brede, maatschappelijke oriëntatie voor jongeren en jongvolwassenen bijdraagt aan de vorming van kritische en betrokken burgers. MDT gaat in de basis over burgerschap en persoonsvorming. Door MDT bouwen jongeren zelfvertrouwen op, weten ze beter wat ze willen en doen ze belangrijke (arbeids)vaardigheden op. Op termijn leidt dit tot een sterkere en verbonden samenleving.

- 95%** van de jongeren geeft aan dat zij tijdens hun MDT anderen hebben kunnen helpen.
- 65%** van de jongeren geeft aan dat zij (nieuwe) vaardigheden hebben ontwikkeld tijdens MDT.
- 64%** van de jongeren geeft aan dat hun CV is versterkt door MDT.

Bron: facts & figures MDT oktober 2021, uitgevoerd door Kantar Public

MDT, jongeren en hun rol in de lokale samenleving

Meer dan 30.000 jongeren hebben zich in hun MDT de afgelopen jaren ingezet voor een veelheid aan maatschappelijke vraagstukken. Dit helpt de jongeren hun draai te vinden in de lokale samenleving en tegelijkertijd inspireren zij anderen om zich ook in te zetten voor maatschappelijke vraagstukken. Maar liefst 95% van de jongeren geeft aan dat zij tijdens hun MDT anderen en de samenleving hebben kunnen helpen.

MDT en gemeenten, een bundeling van krachten

Op dit moment zijn er ruim 160 projecten waar jongeren terecht kunnen om hun MDT te doen. Van groot belang bij MDT is een goede bemiddeling van deze jongeren en de verbinding tussen gemeente, maatschappelijke organisaties en onderwijs.

Meer mogelijkheden voor jongeren, ook in kwetsbare posities

Steeds meer gemeenten geven MDT een vaste plaats in hun beleid. Hierdoor komt er een basis voor langlopende afspraken en samenwerking en daarmee ook voor meer en betere activiteiten voor en door jongeren. Bovendien wordt er steeds vaker een verbinding gemaakt met de beleidsdomeinen Sociaal Domein, Zorg, Jeugd en Werk waardoor het ook voor jongeren in kwetsbare posities makkelijk wordt om deel te nemen en hun mogelijkheden te ontdekken.

Gemeenten omarmen MDT

Veel gemeenten zien de meerwaarde van MDT en nemen al op een bepaalde manier deel aan MDT. In totaal hebben ruim 250 gemeenten al ervaring opgedaan met MDT. Sommige gemeenten hebben hun eigen MDT-traject opgezet. Andere gemeenten nemen een actieve rol aan om MDT-initiatieven binnen hun gemeenten te verbinden. En ruim 100 gemeenten hebben via de speciale coronaronde 'Perspectief voor de Jeugd' MDT-subsidie aangevraagd om jongeren tijdens de coronacrisis een extra steun in de rug te geven.

“Heb je in je visie staan dat je als gemeente niet alleen vòòr, maar ook mét jongeren wilt werken? Dan is MDT een manier om hieraan bij te dragen.”

– Beleidsmedewerker gemeente Tilburg

De meerwaarde van MDT voor gemeenten

Uit onderzoek dat Social Finance NL in opdracht van MDT in 2021 onder gemeenten heeft uitgevoerd blijkt dat MDT gemeenten veel te bieden heeft. Zo zien bijna alle gemeenten MDT als een effectief instrument om gemeentelijke beleidsdoelen te bereiken, bijvoorbeeld op het gebied van domeinoverstijgend werken of preventie. Op de volgende pagina's wordt de meerwaarde in zes punten weergegeven.

1. MDT als katalysator voor domeinoverstijgend werken

Een belangrijke reden waarom gemeenten met MDT aan de slag gaan is omdat MDT het domeinoverstijgend werken binnen de gemeente stimuleert. In de MDT-subsidie worden hier zelfs middelen voor beschikbaar gesteld. Gemeenten ervaren steeds vaker dat huidige maatschappelijke vraagstukken niet meer alleen met traditionele organisatievormen, werkwijzen en veranderprocessen opgelost kunnen worden. De (maatschappelijke) opgaven die op de gemeente afkomen vragen om nieuwe innovatieve aanpakken waar niet de oplossing, maar de mens centraal staat en waar nauw wordt samengewerkt met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om deze nieuwe aanpak te realiseren is het van belang dat de dienstverlening van de gemeente domeinoverstijgend is. Doordat MDT verbinding heeft met veel domeinen, en niet werkt vanuit het aanbod, maar de behoefte van de jongere, kan MDT bijdragen aan deze domeinoverstijgende aanpak. Steeds meer gemeenten zien mogelijkheden om MDT in te zetten als middel om domeinen aan elkaar te verbinden. Hiermee kan MDT als katalysator dienen voor het domeinoverstijgend werken binnen gemeenten.

“MDT raakt aan alle onderdelen in onze nieuwe beleidsnota voor een integrale Jeugdaanpak”

– Beleidsadviseur gemeente Tilburg

2. MDT heeft een unieke aanpak waarbij de jongere centraal staat

MDT wordt volgens gemeenten gekenmerkt door de unieke combinatie van drie pijlers:

- Talentontwikkeling
- Iets doen voor een ander
- Anderen ontmoeten

De combinatie van deze pijlers wordt door gemeenten gezien als een waardevolle methodische aanpak, waarbij ook nog eens jongeren echt zelf aan het roer staan.

Daarbij zet MDT jongeren centraal op een manier die voor gemeenten vaak moeilijk zelf te organiseren is. MDT werkt vanuit de behoefte van de jongere en niet vanuit het aanbod. Dit maakt het dat veel gemeenten MDT als een verrijking van hun jeugdaanpak zien.

“De methodiek, waarbij jongeren zelf activiteiten bedenken en opzetten, spreekt ons erg aan. Als gemeente willen we graag vraaggericht werken en echt aansluiten bij wat er bij jongeren nodig is. Daar past de methodiek van de MDT heel goed bij.”

– Beleidsmedewerker deelnemende gemeente Perspectief voor de Jeugd

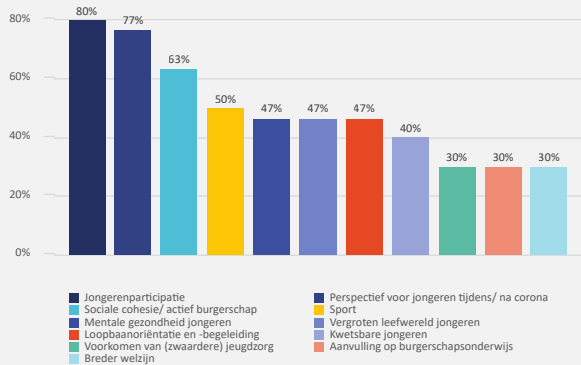
3. MDT heeft impact op veel beleidsdomeinen

Volgens gemeenten die deelnamen aan het onderzoek heeft MDT op veel domeinen impact. Daarbij is belangrijk om op te merken dat MDT geen vervanging is van bestaande beleidsinstrumenten, maar juist een aanvulling hierop. Gemeenten die succesvol met MDT samenwerken zien dat MDT bestaande instrumenten en interventies juist versterkt. Ruim driekwart van de ondervraagde gemeenten is van mening dat MDT verschillende domeinen bij elkaar brengt en kan dienen als een middel om deze domeinen effectiever te laten samenwerken om gezamenlijk bij te dragen aan de diverse maatschappelijke opgaven voor jongeren. De voornaamste beleidsdomeinen waar MDT impact op heeft zijn Jeugd, Onderwijs, Werk en Inkomen, Sport en Inclusieve Samenleving. De verbindende factor hierbij is dat vrijwel alle gemeentelijke beleidsdomeinen de leefwereld van kinderen en jongeren raken. Jeugdbeleid vraagt dan ook om een integrale uitvoering.

“MDT zorgt voor een verschuiving. Het is iets anders dan wat we doen bij Zorg en Welzijn. Jongerenorganisaties trekken ‘probleemjongeren’ te vaak naar zich toe en maken problemen groter dan ze zijn. MDT is een krachtig instrument om de bestuurlijke beleving van problemen klein, realistisch en praktisch te houden. Het gaat over jongeren sterk en weerbaar maken, zodat ze zelfstandig met problemen in hun leven om kunnen gaan.”

– Coördinator buurtsportcoach, gemeente Montfoort

Fig. 3.1 – Impact op beleidsthema's

Bron: enquête onder deelnemende gemeenten Perspectief voor de Jeugd (2021), uitgevoerd door Social Finance NL

Een voorbeeld: MDT versterkt de arbeidsmarktpositie van jongeren

Via MDT kunnen jongeren hun positie op de arbeidsmarkt versterken. Door MDT weten jongeren beter wat ze willen en krijgen ze meer zelfvertrouwen. Daarnaast gaan veel jongeren aan de slag bij externe organisaties waar ze belangrijke arbeidsvaardigheden opdoen, zoals verantwoordelijkheid leren nemen en samenwerken. Dit vergroot hun kansen op de arbeidsmarkt, vooral voor jongeren die structureel moeilijker aan het werk komen, bijvoorbeeld vanwege een ondersteuningsbehoefte of doordat zij geen startkwalificatie hebben. Deze meerwaarde wordt door veel gemeenten al gezien. Uit het onderzoek van Social Finance NL blijkt dat de helft van de gemeenten die deelnemen aan de MDT-subsidieregeling Perspectief voor de Jeugd van mening is dat MDT kan bijdragen aan loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Eén derde van de bevroegde gemeenten is van mening dat MDT kan fungeren als re-integratietraject voor jongeren in de bijstand. Daarnaast geven gemeenten aan dat MDT van betekenis kan zijn voor jongeren zonder startkwalificatie.

MDT als invulling van SROI

De impact van MDT op het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van jongeren maakt dat MDT een waardevolle invulling kan bieden voor het SROI-beleid van gemeenten. Gemeenten verwachten van hun opdrachtnemers dat zij voor een deel van de opdrachtwaarde bijdragen aan de maatschappij. Steeds meer gemeenten bieden opdrachtnemers de kans om dat te doen door een MDT-initiatief te steunen, bijvoorbeeld door jongeren te begeleiden of een MDT-plek te bieden.

Een voorbeeld: MDT en schulden

Gemeenten kunnen MDT inzetten op veel beleidsthema's. Eén van deze thema's is schulden. Steeds meer jongeren hebben betalingsproblemen. Een schuld hebben hoeft voor een jongere niet meteen een probleem te zijn. Bij veel jongeren loopt het goed af. Maar schulden kunnen ook problematisch worden, waardoor jongeren worden belemmerd in de keuzes die ze willen maken, er stress ontstaat en het moeilijker wordt om mee te doen in de maatschappij. Voor jongeren met schulden is meedoen in de maatschappij geen vanzelfsprekendheid. En dan kan MDT een oplossing bieden. In de gemeente Arnhem wordt MDT aangeboden aan jongeren met schulden die geen aflossingscapaciteit hebben omdat ze geen inkomen hebben. Een regulier schuldhulptraject past in dat geval niet. Samen met het Jongeren Perspectief Fonds en MDT-initiatief Time of your Life is een oplossing ontworpen waardoor jongeren hun schulden kunnen aflossen door deel te nemen aan MDT Time of your Life. Niet alleen doet de jongere op deze manier iets terug voor de maatschappij. Maar tegelijkertijd krijgt de jongere de kans om zijn of haar talenten te ontwikkelen en te bouwen aan een toekomstperspectief. Een win-win-win.

“MDT is voor een opdrachtnemer van de gemeente een mooie manier om hulp, kennis en expertise te bieden als SROI-invulling aan deze maatschappelijke activiteit. Dit draagt bij aan de maatschappelijke opgaven van de gemeente.”

– Medewerkers SROI Desk

“MDT heeft een bewezen aanpak om jongeren weer toekomstperspectief te geven. Om deze reden heeft gemeente Arnhem het MDT-initiatief Time of your Life gevraagd om onderdeel uit te zijn van de schuldenaanpak van de gemeente, specifiek voor jongeren die geen aflossingscapaciteit hebben, maar hun schulden af willen lossen door het uitvoeren van een tegenprestatie.”

– Beleidsmedewerker schulden gemeente Arnhem

4. MDT als invulling van positief jeugdbeleid

Investeren in jeugdbeleid heeft een preventieve werking, waardoor problemen voor of door jongeren voorkomen kunnen worden. De overgrote meerderheid van de ondervraagde gemeenten ziet MDT als een preventieve aanpak voor onder andere jeugdzorg en jeugdwerkloosheid waarbij jongeren op een positieve en ontwikkelgerichte manier worden benaderd in plaats van een focus op problemen.

“Jongerenbeleid is veelal gericht op kwetsbare jongeren en dan ook nog eens vanuit een veiligheidsperspectief (overlast). MDT is voor een bredere doelgroep en stimuleert burgerzin in het algemeen.”

– Beleidsmedewerker Jeugdhulp, gemeente De Bilt

Via MDT versterken en ontwikkelen jongeren vaardigheden, leren ze wat ze leuk vinden, met een focus op welzijn en weerbaarheid, wat hen kan helpen beschermen tegen bijvoorbeeld werkloosheid en psychosociale problemen.

“Jongeren doen succeservaringen op en oefenen in sociale contacten. Dit zijn beschermende factoren die van positieve invloed zijn op hun welzijn en hun weerbaarheid. Ze komen erachter wat ze leuk vinden en kunnen dit meenemen in hun school of werk. Ze hebben het gevoel erbij te horen en maken actief deel van de samenleving. Dit voorkomt psychosociale problemen.”

– Beleidsmedewerker Jeugd en Onderwijs, gemeente Elburg

5. MDT helpt gemeenten om jongeren in beeld te krijgen

Veruit de meeste gemeenten geven aan dat MDT kan helpen bij het signaleren van jongeren die nog niet bij gemeenten in beeld zijn. Dit komt doordat MDT voor een brede doelgroep toegankelijk is en niet alleen voor jongeren met een specifieke indicatie of hulpvraag. Bovendien wordt er samengewerkt met andere organisaties dan in het reguliere aanbod en worden andere communicatiekanalen en vindplekken ingezet. Doordat jongeren in beeld komen die anders niet gevonden waren, wordt het preventief jongerenbeleid versterkt en draagt het op termijn bij aan een inclusieve samenleving.

“Een MDT-organisatie hanteert andere wervingsmethoden en heeft andere gesprekspartners dan de reguliere jongerenwerkers. Hierdoor worden mogelijk ook nieuwe jongeren betrokken.”

– Beleidsmedewerker deelnemende gemeente Perspectief voor de Jeugd

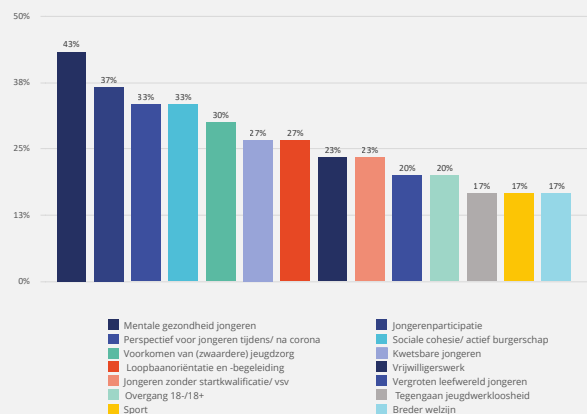
6. MDT zorgt op termijn voor besparingen bij gemeenten

Vanwege de preventieve werking biedt MDT de mogelijkheid voor gemeenten om besparingen te realiseren. Door de jongeren deel te laten nemen aan MDT kunnen op termijn kosten in domeinen als Jeugdzorg en Werk en Inkomen worden voorkomen. In de onderstaande tabel is weergegeven waar gemeenten de meeste besparingsmogelijkheden zien.

“MDT kan ervoor zorgen dat jongeren uit de jeugdzorg of uit de jeugdwerkloosheid blijven, omdat we focussen op talentontwikkeling. Via MDT hopen we te kunnen besparen op dure vervolgtrajecten.”

– Buurtsportcoach, gemeente Losser

Fig. 6.1 – Besparingspotentieel MDT op beleidsthema's

Bron: enquête onder deelnemende gemeenten Perspectief voor de Jeugd (2021), uitgevoerd door Social Finance NL